

Herstel aandelenmarkten lijkt nabij

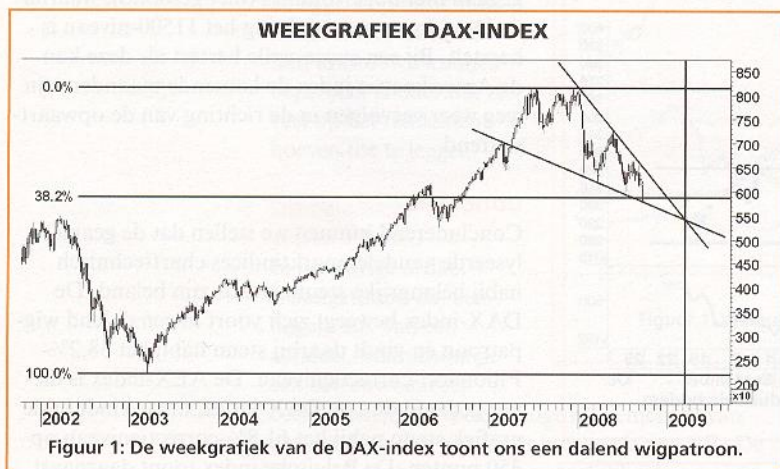
In dit artikel zullen we door middel van het analyseren van grafieken van verschillende aandelenmarkten trachten te bepalen waar de markt zich momenteel bevindt en welk koersverloop we kunnen verwachten gedurende de komende maanden.

tekst: Richard Abma

Het koersdoel van 400 punten voor de AEX-index, zoals gesteld in een vorig TKA-artikel (juli/augustus 2008), is gedurende de afgelopen weken ruimschoots bereikt. De in eerdere artikelen aangegeven shortmogelijkheden in de AEX-index (boven de 500-puntengrens) konden hierdoor verzilverd worden. Voor long-only-beleggers is daarbij de tijd aangebroken om weer aan de koopkant actief te worden. Herstel op de aandelenmarkten lijkt namelijk aanstaande.

Duitse index

De Duitse aandelenindex (DAX-index) toont ons belangrijke informatie voor het te verwachten koersverloop na de recente verkoopgolf. Vanuit de weekgrafiek komen daarbij twee belangrijke technische aspecten duidelijk naar voren. Allereerst zien we dat de DAX-index steun heeft gevonden nabij het

Figuur 1: De weekgrafiek van de DAX-index toont ons een dalend wigpatroon.

38,2%-Fibonacci-correctieniveau van de opgaande beweging startend in 2003 en eindigend in 2007 (zie figuur 1). Dit niveau is het eerste belangrijke steunniveau voor de DAX-index sinds de start in 2003 van de opwaarts gerichte beweging in deze aandelenmarkt. Het is over het algemeen een sterk teken als de DAX-index dit eerste steunniveau weet te handhaven. Het tweede belangrijke technische

aspect dat we kunnen waarnemen in de figuur, is het ontstane dalende wigpatroon. Dit wigpatroon ontwikkelt zich binnen een opgaande markt en is daardoor een positief patroon. Normaal gesproken vindt in een dergelijke

situatie een opwaartse doorbraak uit het wigpatroon plaats. Een opwaartse eindbeweging van de DAX-index kan een opwaarts langetermijnslotstuk voor de DAX-index inluiden. Het koersdoel vanuit dit patroon is in dit geval minimaal de vorig geplaatste top in de DAX-index rond het 8000-puntenni-

veau. Naar verwachting zal dit niet op korte termijn gebeuren. Volgens een methode van Connie Brown, beschreven in haar boek 'Technical Analysis for the Trading Professional', kunnen we grofweg het tijdstip herleiden waar het einde van deze beweging zich zou moeten gaan bevinden. We bepalen dit tijdstip door de twee lijnen waar de wig uit bestaat door te trekken tot ze elkaar kruisen. Zoals in de figuur te zien is, komen we dan uit rond begin 2009.

Nederlandse index

Waar de DAX-index steun vindt nabij het 38,2%-Fibonacci-correctieniveau, gebeurt dit voor de AEX-index nabij het 61,8%-Fibonacci-correctieniveau van de opgaande beweging startend in 2003 en eindigend in 2007. Op basis van relatieve sterkte staat de DAX-index er hierdoor een stuk beter voor dan de AEX-index. Joe DiNapoli schrijft hierover in zijn boek 'Trading with DiNapoli levels'. Een sterke beweging omhoog vindt steun nabij het 38,2%-niveau en een minder sterke opwaartse beweging vindt minimaal steun bij het 61,8%-correctieniveau. Met name het zware gewicht van financials in de AEX-index zorgt ervoor dat de AEX-index ondermaats presteert.

In eerdere artikelen kwam reeds naar voren dat een neerwaartse uitbraak uit het opwaartse, parallel lopende trendkanaal (zie figuur 2) tot neerwaartse versnellingen kon leiden. De niveaus waar vervolgens steun kon worden gevonden waren het 38,2%-(430), 50%-(391) en het 61,8%-(350)Fibonacci-correctieniveau. De eerste twee zijn na lichte steun uiteindelijk gesneuveld, maar het laatste niveau zou nu moeten houden, om zo een opwaarts herstel te bewerkstelligen. Onze verwachte koersontwikkeling van de AEX-index voor de komende maanden is weergegeven met de zwarte lijn in de weekgrafiek.

Belgische index

De Belgische index (BEL20-index) toont ook een interessant beeld in de daggrafiek. Gedurende de laatste maanden beweegt deze index zich voort in een zijwaarts gericht parallel kanaal. Recent heeft de Belgische index binnen dit zijwaartse tradingkanaal, de in juli 2008 geplaatste bodem met een hoog volume getest. Het is een bekend verschijnsel dat hoge volumes bij een belangrijke steun in de grafiek een bodempatroon bevestigen. Na het testen van de dubbele bodem is de Belgische index vervolgens

In de rubriek Charting worden allerlei onderwerpen uit de charttechnische of visuele analyse bij de kop gepakt.

DRS. R.C.N. ABMA (CMT) is werkzaam bij een bekende Amsterdamse bank als tradingmanager. Hij schreef dit artikel op persoonlijke titel (www.richardabma.nl).

met een 'Breakaway Gap' omhoog geklommen, zoals te zien is in figuur 3.

Een uitbraak omhoog via een Breakaway Gap, in combinatie met een hoog volume, kunnen we als een betrouwbaar koopsignaal zien. Normaal gesproken komt dit type gap bij het afronden van een belangrijk koerspatroon voor. In dit geval betreft het het afronden van een bodempatroon. De gap wordt veroorzaakt door een prijsschok vanwege een significante gebeurtenis in de markt. De significantie is in dit geval aantoonbaar vanwege het hoge volume waarmee het gepaard is gegaan. Dit patroon is een belangrijk visueel signaal voor de start van een nieuwe trend in de Belgische index. Belangrijk is nu dat deze uitbraak bij een hertest niet gevuld wordt. Dit zou de kracht van het bodempatroon ten goede komen.

Amerikaanse index

Ten slotte analyseren we de weekgrafiek van de Amerikaanse index (Dow Jones Industrials). Deze index toont zich ten opzichte van de

DAX-index, de AEX-index en de BEL20-index de sterkste. Waar de eerder genoemde indices namelijk steun vinden nabij belangrijke Fibonacci-correctieniveaus van de opwaartse beweging startend in 2003 en eindigend in 2007, vindt de Amerikaanse index juist steun op het uitbraakniveau van de toppen geplaatst in 2000. Gedurende de opwaartse beweging van de afgelopen jaren is de Dow Jones uitgebroken boven de hoogtepunten geplaatst in het jaar 2000 en heeft vervolgens een nieuw hoogtepunt rond het 14000-puntenniveau geplaatst. Gedurende de recente verkoopgolf heeft de Dow Jones deze uitbraak getest nabij de in figuur 4 getekende trendlijn over deze oude toppen. De test van deze trendlijn is gepaard gegaan met hoge volumes (niet getoond), waarna de Dow Jones weer richting het 11500-niveau is herstelt. Bij een succesvolle hertest als deze kan de Amerikaanse index de komende maanden zijn weg weer vervolgen in de richting van de opwaartse trend.

Conclusie

Concluderend kunnen we stellen dat de geanalyseerde aandelenmarktindices charttechnisch nabij belangrijke steunniveaus zijn beland. De DAX-index beweegt zich voort in een dalend wigpatroon en vindt daarbij steun nabij het 38,2%-Fibonacci-correctieniveau. De AEX-index is dieper gedaald dan de DAX-index, maar vindt in de grafiek steun nabij het 61,8%-correctieniveau op 350 punten. De Belgische index toont daarnaast het voltooien van een bodempatroon op hoog volume en is omhoog geklommen door middel van een breakaway gap. Ten slotte heeft de Dow Jones Industrials haar uitbraakniveau van de geplaatste top in het jaar 2000 getest en is vervolgens weer omhoog geklommen. Alle vier geanalyseerde markten hebben ruimte om opwaarts te herstellen. Relatief gezien maakt de Amerikaanse index hierbij de sterkste indruk, gevolgd door de Duitse index en daarna de Belgische en Nederlandse index. Het grotere gewicht in combinatie met de slechte prestaties van de financiële sector in deze laatste twee indices, zal hier zeker aan hebben bijgedragen. Al met al lijkt herstel voor de aandelenmarkten nabij.

